

DOI: 10.35774/app2019.04.081
УДК 347.73

Вікторія Іванюк,
аспірант кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Тернопільського національного
економічного університету

ЗАСТОСУВАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ ЯК ІННОВАЦІЙНОГО ПЛАТІЖНОГО ЗАСОБУ

Досліджено проблематику сутності криптовалюти як платіжного засобу. Встановлено відсутність уніфікованого правового регулювання термінів «платіжний засіб», «криптовалюта». Проаналізовано можливість використання криптовалют крізь призму виконання функцій грошей. Привернуто увагу до необхідності гнучкої законодавчої регламентації для подальшого ефективного еволюціонування разом із сферою криптовалют та технологій, не заважаючи інноваціям.

Ключові слова: платіжний засіб, криптовалюта, ринок криптовалют, регулювання у сфері криптовалют, інституційний режим, правовий статус криптовалют.

Бібл.: 22.

Иванюк В.

Применение криптовалюты как инновационного платежного средства

Исследована проблематика сущности криптовалюты как платежного средства. Установлено отсутствие унифицированного правового регулирования терминов «платежное средство», «криптовалюта». Проанализирована возможность использования криптовалюты сквозь призму выполнения функций денег. Привлечено внимание к необходимости гибкой законодательной регламентации для дальнейшего эффективного эволюционирования вместе со сферой криптовалюты и технологий, не мешая инновациям.

Ключевые слова: платежное средство, криптовалюта, рынок криптовалюты, регулирования в сфере криптовалюты, институциональный режим, правовой статус криптовалюты.

Ivaniuk V.

Application of cryptocurrency as an innovative method of payment

The problem of the essence of cryptocurrency as a method of payment has been investigated. The absence of a unified legal regulation of the terms «method of payment», «cryptocurrency» is proved. The possibility of cryptocurrencies' application through the prism of performing the functions of money is analyzed. Attention was drawn to the need for flexible legal regulation to further effectively evolve along with the cryptocurrency and technology sector without hindering innovation.

Keywords: method of payment, cryptocurrency, cryptocurrency market, regulation in the area of cryptocurrencies, institutional regime, legal status of cryptocurrencies.

Постановка проблеми. Розвиток сучасних інформаційних технологій змінює форми платіжних засобів, створюючи виклики для монетарних систем національних економік. Важливою подією в цьому процесі вважається виникнення криптовалюти як інноваційного платіжного засобу, який швидко розвивається і тенденції зростання якого важко спрогнозувати. Криптовалюти наділені численними перевагами, зокрема більшою швидкістю здійснення платежів і переказів, а їх технологія розподіленого реєстру є новітнім засобом відстеження транзакцій у великій мережі. Водночас, потенційні ризики використання криптовалют спричинили невизначеність у юридичній регламентації її сутності та застосування у всьому світі. Як наслідок, виникли проблемні аспекти щодо здатності криптовалют виконувати роль платіжного засобу, а також можливості фінансових інституцій впливати на транзакції учасників криптовалютного ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про постійну увагу до питань легітимізації криптовалют, вивчення переваг, ризиків та можливостей їх використання як платіжного засобу, впливу на міжнародний фінансовий ринок. Цій проблематиці присвятили свої наукові праці такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як: А. Уолч (A. Walch) [1], Гарет В. Пітерс (Gareth W. Peters) [2], Ефстатіос Панай (Efsthathios Panayi), Андрес Солімано (Andres Solimano) [3], Дартенян Веларде (Dartegnian Velarde) [4], Філіп Хакер

(Philipp Hacker) [5], Дж. Еверетт (J. Everette) [6], Джесе Канач (Jesse Kanach) [7], І Верес [8], В. В. Рісін, М. В. Рісін [9], Т. О. Резнікова [10], С. С. Пилипишин [11] та ін. Варто зазначити, що проблематика криптовалют як інноваційного платіжного засобу значно більше представлена у дослідженнях зарубіжних науковців, що можна пояснити вагомістю визначення місця криптовалют на глобальному фінансовому ринку та усвідомленням потреби врегулювати застосування криптовалют для збереження їх потенціалу як платіжного засобу й унеможливлення зловживань та тінізації операцій з їх використанням.

Метою статті є теоретико-прикладний аналіз можливості застосування криптовалюти як інноваційного платіжного засобу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні в міжнародній регулятивній практиці не працює єдиного універсального документа, який би регламентував використання криптовалют. Міжнародний форум роздрібних платежів, Світовий банк, Комітет з платежів і ринкової інфраструктури, Банк міжнародних розрахунків, Європейський центральний банк акцентують увагу на необхідності введення державного моніторингу за використанням віртуальних грошей, який має проводитися центральними банками. Водночас у багатьох країнах криптовалюта має сприятливий інституційний режим використання і той самий правовий статус, що і національна валюта [9]. Так, у 2016 р. Японія однією з перших країн у світі визнала криптовалюту офіційним платіжним інструментом, який працює на рівні з емітованими державою грошима [12].

Для України криптовалюта є інноваційним продуктом на ринку платежів, і вона не внесена до національного Реєстру платіжних систем. Разом з центральними банками країн ЄС Національний банк України виконує інформаційно-роз'яснювальну функцію щодо ймовірних ризиків та потенційних загроз її використання. Проте наявний факт значного поширення криптовалют в Україні, а розвиток платіжних технологій та інформаційних систем ніяким чином не дозволить ізолювати країну від світових ринків. Більше того, в найближчі два роки, за результатами досліджень Світового економічного форуму, 10% світового ВВП буде проходити через системи віртуальних валют [9].

Варто зазначити, що в законодавстві України немає чіткого визначення поняття «платіжний засіб», незважаючи на те, що воно використовується у ст. 35 Закону України «Про Національний банк України» [13] і ст. 3 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» [14] та пов'язане з визначенням гривні – грошової одиниці України як єдиного законного платіжного засобу. В нещодавно прийнятому Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [15] закладена подвійна природа криптовалюти. Відповідно до ст. 1 цього Закону, криптовалюта визначена як віртуальний актив, тобто цифрове вираження вартості, яким можна торгувати у цифровому форматі або переказувати і яке може використовувати для платіжних або інвестиційних цілей. Питання використання віртуальних активів загалом і криптовалюти зокрема в господарському обороті будуть деталізовані в окремому законопроекті «Про обіг віртуальних активів». Крім цього, заступник міністра цифрової трансформації Олександр Борняков, експерт IT-сектору Офісу ефективного регулювання (BRDO) Ігор Самоходський, народний депутат Верховної Ради України, голова МФО Blockchain4Ukraine Олексій Жмеренецький і глава групи радників Blockchain4Ukraine Костянтин Ярмоленко зазначили, що криптовалюта є новітнім цифровим класом активів, який у перспективі, може замінити традиційні матеріальні активи (такі як золото і фіатні валюти) [16].

Можливість використання криптовалют як грошей багато науковців аналізують з точки зору їх спроможності виконувати основні функції грошей – міри вартості, засобу обміну і засобу нагромадження. Привабливість сучасних валют залежить від двох чинників. Передусім від їх стабільності, а також того, наскільки широко вони використовуються [9]. Протилежну думку висловив дослідник Грем (Graham), який визнає лише дві основні функції грошей: гроші як одиниця обліку, і гроші як носій опціонів. Усі інші функції походять від цих основних функцій. Грем заявив, що «багато інших речей прості у зберіганні, легкі у переміщенні, можуть бути заміником у цьому кращими, ніж гроші у даному значенні» [17].

Застосування криптовалюти у банківській сфері почалося з Santander UK, де вони її використовували для міжнародних платежів, оскільки застосування криптовалют у міжнародних розрахунках зробить процес швидшим, дешевшим для отримувача послуг та легшим в оформленні платежів [10].

Кількість установ в Україні, де можна розрахуватися криптовалютами, постійно зростає. Пошукова система «Spendabit» дає можливість знайти кілька мільйонів товарів, які доступні до покупки за біткоїнами. Система знаходить в Інтернеті різні торговельні платформи й магазини, які відповідають запитам [18]. «Spend Bitcoins» також дає змогу знайти на карті продавців, які приймають біткоїни. Хоча ця карта менш

популярна, ніж попередня, на ній можна знайти інших продавців, яких немає на «Coinmap» [19]. На відміну від інших сервісів, на «CoinATMRadar» є можливість знайти bitcoin-банкомат в будь-якій точці світу, щоб швидко й легко конвертувати біткоіни у фіатну валюту [20]. Сервіс «Приват24» балансує біткоіни, надаючи їх еквівалент у гривні. Курс продажу й покупки біткоіну завжди доступний та постійно оновлюється, а за допомогою онлайн-калькулятора можна завжди поррахувати актуальну суму та її еквівалент у біткоіни або гривні залежно від напряму обміну [21]. Також Європейський центральний банк у своєму звіті висвітлює швидкість, вартість та спрощення транскордонних платежів як основні переваги криптовалют [2].

У дослідженні Девід Ермак пояснює глобальний економічний сценарій. На його думку, протягом останніх двох століть потужні світові валюти були конвертовані у фіксовану кількість золота чи інших дорогоцінних металів, і за тисячі років до цього багато валют карбували безпосередньо із золота чи срібла. Золотий стандарт занепав у більшості економік між 1920-ми та 1970-ми роками. Відтоді майже кожна велика економіка випустила паперову валюту, вартість якої покладається на уряд чи центральний банк, що не надто швидко збільшуватиме випуск нових банкнот. Фіатні валюти існують протягом багатьох років, і рано чи пізно майже всі вони зазнавали інфляцій. Біткоін, як варіант, може подолати виклики як стандартів золота, так і фіатних валют [22].

Варто зауважити, що нове регулювання у сфері ринку криптовалют слід ретельно зважувати і захочувати для посилення надійності криптовалют та підвищення довіри населення до їх використання чи інвестицій у них. Законодавча регламентація має бути доволі гнучкою, щоб ефективно еволюціонувати разом із сферою криптовалют та технологій, не заважаючи інноваціям, оскільки будь-який платіжний засіб спочатку був недосконалим, а після довготривалого оцінювання ризиків та усунення недоліків ставав основним.

Висновки. У результаті дослідження проблематики сутності криптовалюти як інноваційного платіжного засобу окреслено ті аспекти, які недостатньо представлені в теоретичному висвітленні, на підставі яких стає можливим обґрунтування відповідних практичних дій у цій сфері. Сучасні виклики у сфері регулювання ринку криптовалют створюють численні дискусії щодо ефективного прогнозування курсів та надійності застосування криптовалюти як платіжного засобу.

Аналіз криптовалюти як інноваційного платіжного засобу дає змогу сформулювати наступні висновки.

1. Для ефективного, однозначного застосування законодавства у сфері ринку криптовалют необхідне чітке уніфіковане визначення термінів «платіжний засіб», «криптовалюта», «учасники ринку криптовалют», «ліцензія на здійснення криптовалютної діяльності» та ін. як на міжнародному, так і національному рівнях.

2. З метою належного правового закріплення застосування криптовалюти як платіжного засобу, необхідно внести зміни до Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» щодо порядку регулювання діяльності платіжних систем, де вказати криптовалюту засобом платежу.

3. Актуальними для подальших наукових розвідок є питання можливості ліквідації виняткової монополії держави в сфері монетарного регулювання, створення державних криптовалют, регулювання діяльності криптовалютних бірж, правового статусу учасників ринку криптовалют, прогнозування вартості криптовалют, застосування криптовалют для забезпечення збалансованого розвитку національних економік.

Список використаних джерел

1. Walch, A. (2015). The Bitcoin Blockchain as Financial Market Infrastructure: A Consideration of Operational Risk. *New York University Journal of Legislation and Public Policy (forthcoming)*. URL : <https://modernmoneynetwork.org/resources/bitcoin-blockchain-financial-market-infrastructure-consideration-operational-risk-0> (дата звернення: 10.11.2019).
2. Trends in Cryptocurrencies and Blockchain Technologies: A Monetary Theory and Regulation Perspective. *Journal of Financial Perspectives, Vol. 3, No. 3, 2015*. URL : https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3084011 (дата звернення: 12.11.2019).
3. Solimano, S. (2018). Crypto-currencies, Speculation and the Evolution of Monetary Systems. URL : https://www.academia.edu/37433129/Crypto-_currencies_Speculation_and_the_Evolution_of_Monetary_Systems (дата звернення: 11.11.2019).
4. Dartegnian V. Legitimizing Bitcoin as the Currency of the Digital Age. URL : https://www.academia.edu/34074870/Legitimizing_Bitcoin_as_the_Currency_of_the_Digital_Age (дата звернення: 14.11.2019).
5. Hacker, Ph. & Thomale, Ch. (2018). Crypto-Securities Regulation: ICOs, Token Sales and Cryptocurrencies under EU Financial Law. *15 European Company and Financial Law Review* 645-696. URL : https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3075820 (дата звернення: 15.11.2019).

6. Everette, J. (2017). Risks and Vulnerabilities of Virtual Currency. Cryptocurrency as a Payment Method. URL : https://www.dni.gov/files/PE/Documents/9---2017-AEP_Risks-and-Vulnerabilities-of-Virtual-Currency.pdf (дата звернення: 16.11.2019).
7. Kanach, J., Syracuse, D., Boehm, J. & Ahmadifar, Th. (2018). Crypto Fundamentals. Custody and why the legal issues surrounding it matter. URL : <https://www.perkinscoie.com/images/content/2/0/v5/200992/Crypto-Fundamentals-Trust-Quarterly-Review.pdf> (дата звернення: 19.11.2019).
8. Верес І., Ярега Г. Електронні гроші та криптовалюта як засоби розрахунків у сфері електронної комерції. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 11. URL : <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/11/3.pdf> (дата звернення: 15.11.2019).
9. Рисін В. В., Рисін М. В., Федюк І. В. Правовий статус криптовалюти як фінансового інструменту. *Ефективна економіка*. URL : http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2018/9.pdf (дата звернення: 14.11.2019).
10. Резнікова Т. О., Пестун А. П. Інноваційні міжнародні системи фінансових розрахунків – криптовалюти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Випуск 24. Частина 3. URL : http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/24_3_2019ua/14.pdf
11. Пилипишин С. С. Правове забезпечення використання криптовалют як засобу платежу в господарських відносинах. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Вип. 1. Т. 1. 2018. URL : <https://lj.journal.kspu.edu/index.php/lj/article/view/43>
12. Coleman, L. (2017). Japan Accepts Bitcoin as Legal Payment Method. What's Next? URL : <https://www.ccn.com/japan-accepts-bitcoin-as-legal-payment-method-whats-next/> (дата звернення: 10.11.2019).
13. Про Національний банк України: Закон України № 679-XIV від 20.05.1999. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (дата звернення: 18.11.2019).
14. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України № 2346-III від 05.04.2001. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14> (дата звернення: 13.11.2019).
15. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 02.10.2019. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66949 (дата звернення: 10.11.2019).
16. Украина легализовала криптовалюту: рассказываем, как обменяют биткоин на фиат и не стать нелегалом. 11.12.2019. URL : <https://forklog.com/ukraina-legalizovala-kriptovalyutu-rasskazyvaem-kak-obmenyat-bitkoin-na-fiat-i-ne-stat-nelegalom/> (дата звернення: 10.11.2019).
17. Saghrane, M., Alaoui, L., Benayache, S. (2017). Blockchain and Bitcoin: The Revolution of the Financial Industry. *European Journal of Economics, Law and Politics*. Vol. 4, No. 4. URL : <http://elpjournal.eu/wp-content/uploads/2018/01/4-4-1.pdf> (дата звернення: 15.11.2019).
18. Сайт Spendabit. URL : <https://spendabit.co/> (дата звернення: 12.11.2019).
19. Сайт Spend Bitcoins. URL : <http://spendbitcoins.com/> (дата звернення: 11.11.2019).
20. Сайт CoinATMRadar. URL : <https://coinatmradar.com/> (дата звернення: 14.11.2019).
21. Миколишин М. М., Була Н. Я. Перспективи розвитку розрахунків із застосуванням криптовалют в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 25. С. 729–737. URL : <http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/handle/123456789/1781> (дата звернення: 14.11.2019).
22. Seetharaman, A., Saravanan, A. S., Nitin, P. & Jigar, M. (2017). Impact of Bitcoin as a World Currency. *Accounting and Finance Research*. Vol. 6, No. 2. URL : <http://www.sciedu.ca/journal/index.php/af/article/view/11580> (дата звернення: 19.11.2019).

References

1. Walch, A. (2015). The Bitcoin Blockchain as Financial Market Infrastructure: A Consideration of Operational Risk. *New York University Journal of Legislation and Public Policy (forthcoming)*. Retrieved from <https://modernmoneynetwork.org/resources/bitcoin-blockchain-financial-market-infrastructure-consideration-operational-risk-0> [in English].
2. Trends in Cryptocurrencies and Blockchain Technologies: A Monetary Theory and Regulation Perspective (2015). *Journal of Financial Perspectives*, 3(3). Retrieved from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3084011 [in English].
3. Solimano, S. (2018). *Crypto-currencies, Speculation and the Evolution of Monetary Systems*. Retrieved from https://www.academia.edu/37433129/Crypto-_currencies_Speculation_and_the_Evolution_of_Monetary_Systems [in English].
4. Dartegnian V. *Legitimizing Bitcoin as the Currency of the Digital Age*. Retrieved from https://www.academia.edu/34074870/Legitimizing_Bitcoin_as_the_Currency_of_the_Digital_Age [in English].

5. Hacker, Ph. & Thomale, Ch. (2018). Crypto-Securities Regulation: ICOs, Token Sales and Cryptocurrencies under EU Financial Law. 15 *European Company and Financial Law Review*, 645–696. Retrieved from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3075820 [in English].
6. Everette, J. (2017). *Risks and Vulnerabilities of Virtual Currency. Cryptocurrency as a Payment Method*. Retrieved from https://www.dni.gov/files/PE/Documents/9---2017-AEP_Risks-and-Vulnerabilities-of-Virtual-Currency.pdf [in English].
7. Kanach, J., Syracuse, D., Boehm, J. & Ahmadifar, Th. (2018). *Crypto Fundamentals. Custody and why the legal issues surrounding it matter*. Retrieved from <https://www.perkinscoie.com/images/content/2/0/v5/200992/Crypto-Fundamentals-Trust-Quarterly-Review.pdf> [in English].
8. Veres, I., Yareha, H. (2018). Elektronni hroshi ta kryptovalyuta yak zasoby rozrakhunkiv u sferi elektronnoyi komertsiyi [Electronic money and cryptocurrency as a means of settlement in the field of e-commerce]. *Pidpryyemnytstvo, hospodarstvo i pravo – Entrepreneurship, economy and law*, 11. Retrieved from <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/11/3.pdf> [in Ukrainian].
9. Rysin, V. V., Rysin, M. V., Fedyuk, I. V. (2018). Pravovyy status kryptovalyuty yak finansovoho instrumentu [The legal status of cryptocurrency as a financial instrument.]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*. Retrieved from http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/9.pdf [in Ukrainian].
10. Reznikova, T. O., Pestun, A. P. (2019). Innovatsiyni mizhnarodni systemy finansovykh rozrakhunkiv – kryptovalyuty [Innovative international financial settlement systems – cryptocurrencies]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo – Scientific Bulletin of Uzhgorod National University. Series: International Economic Relations and the World Economy*, 24. Retrieved from http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/24_3_2019ua/14.pdf [in Ukrainian].
11. Pylypyshyn, S. S. (2018). Pravove zabezpechennya vykorystannya kryptovalyut yak zasobu platezhu v hospodarskykh vidnosynakh [Legal support for the use of cryptocurrencies as a means of payment in economic relations]. *Naukovyy visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu – Scientific Bulletin of Kherson State University*, 1. Retrieved from: <https://lj.journal.kspu.edu/index.php/lj/article/view/43> [in Ukrainian].
12. Coleman, L. (2017). *Japan Accepts Bitcoin as Legal Payment Method. What's Next?* Retrieved from <https://www.ccn.com/japan-accepts-bitcoin-as-legal-payment-method-whats-next/> [in English].
13. *Pro Natsionalnyy bank Ukrayiny: Zakon Ukrayiny [On the National Bank of Ukraine: Law of Ukraine]*. № 679-XIV vid 20.05.1999. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14> [in Ukrainian].
14. *Pro platizhni systemy ta perekaz koshtiv v Ukrayini: Zakon Ukrayiny [On Payment Systems and Funds Transfer in Ukraine: Law of Ukraine]* № 2346-III vid 05.04.2001. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14> [in Ukrainian].
15. *Pro zapobihannya ta protydiyu lehalizatsiyi (vidmyvannyu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shlyakhom, finansuvannyu teroryzmu ta finansuvannyu rozpovsyudzhennya zbroyi masovoho znyschennya: Zakon Ukrayiny [On the prevention and counteraction to the legalization (laundering) of proceeds from crime, terrorist financing and the proliferation of weapons of mass destruction: Law of Ukraine]* vid 02.10.2019. Retrieved from: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66949 [in Ukrainian].
16. *Ukraina legalizovala kryptovalyutu: rasskazyvayem, kak obmenyat bitkoin na fiat i ne stat nelegalom [Ukraine legalized cryptocurrency: we are telling how to exchange bitcoin for fiat and not become illegal]*. Retrieved from: <https://forklog.com/ukraina-legalizovala-kryptovalyutu-rasskazyvaem-kak-obmenyat-bitkoin-na-fiat-i-ne-stat-nelegalom/> [in Russian].
17. Saghrane, M., Alaoui, L., Benayache, S. (2017). Blockchain and Bitcoin: The Revolution of the Financial Industry. *European Journal of Economics, Law and Politics*, 4 (4). Retrieved from <http://elpjournal.eu/wp-content/uploads/2018/01/4-4-1.pdf> [in English].
18. *Site Spendabit*. Retrieved from <https://spendabit.co/> [in English].
19. *Site Spend Bitcoins*. Retrieved from <http://spendbitcoins.com/> [in English].
20. *Site CoinATMRadar*. Retrieved from <https://coinatmradar.com/> [in English].
21. Mykolysyn, M.M., Bula, N.Ya. (2018). Perspektyvy rozvytku rozrakhunkiv iz zastosuvannyam kryptovalyut v Ukrayini. [Prospects for the development of payments using cryptocurrencies in Ukraine]. *Infrastruktura rynku – market infrastructure*, 25. Retrieved from: <http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/handle/123456789/1781> [in Ukrainian].
22. Seetharaman, A., Saravanan, A.S., Nitin, P. & Jigar, M. (2017). Impact of Bitcoin as a World Currency. *Accounting and Finance Research*, 6(2). Retrieved from <http://www.sciedu.ca/journal/index.php/afr/article/view/11580> [in English].

Стаття надійшла до редакції 07.12.2019.